

Parlamentul
Republicii Moldova

RM nr. 03/02-51

30 aprilie 2024

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

*Anexă: Proiectul de lege
Nota informativă*

**Deputat în Parlament
Radu MARIAN**
Dozian Istrati
Victor Spinu

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>137</u>		
" <u>30</u> "	<u>04</u>	20 <u>24</u>
Ora		

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul vamal nr.95/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr.219–225, art.238), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Activitatea vamală se constituie din implementarea politicii vamale, asigurarea respectării reglementărilor vamale la trecerea mărfurilor, mijloacelor de transport și persoanelor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, perceperea drepturilor de import și drepturilor de export, vămuirea, controlul și supravegherea vamală.”

2. Articolul 58 se completează cu alin.(2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Serviciul Vamal va restabili/acorda tratamentul tarifar preferențial în baza răspunsurilor recepționate în cadrul cooperării administrative internaționale, după expirarea termenului expres prevăzut de acordurile menționate la alin.(2) din prezentul articol, în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) autoritatea vamală competentă a țării străine confirmă autenticitatea dovezilor de origine corespunzătoare și corectitudinea informațiilor conținute în acestea;

b) sunt îndeplinite celelalte condiții prevăzute de acordurile menționate la alin.(2) din prezentul articol.

3. Articolul 169 se completează alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Depunerea declarației vamale pentru punerea în liberă circulație, antrepozit vamal, export pentru mărfurile transportate prin instalații de transport fixe se efectuează până în ultima zi a lunii imediat următoare celei de gestiune, din momentul trecerii frontierei vamale.”

4. La articolul 427 alineatul (3):

după cuvintele „după expirarea termenului menționat în prezentul alineat.” se completează cu textul „Autorizațiile cu o perioadă de valabilitate limitată acordate în baza Codului vamal nr.1149/2000 care sunt valabile la 1 ianuarie 2024 rămân valabile până la 31.12.2024 sau pînă la expirarea perioadei indicate în autorizație, dacă aceasta expiră înainte de data de 31.12.2024.

textul „de 6 luni” se substituie cu textul „de 3 ani”;

ultimul enunț va avea următorul cuprins: „Aceste autorizații vor fi valabile pînă la 31 decembrie 2027.”;

alineatul (10) se completează cu următorul text „, iar cele inițiate după data de 01.01.2024, ce vizează declarațiile vamale primite/acceptate pînă la 31.12.2023, se vor realiza sub aspect procedural și se vor contesta în conformitate cu legislația în vigoare de la 01.01.2024.”

se completează cu alineatul (20) cu următorul cuprins:

„(20) Invalidarea/modificarea/rectificarea declarațiilor vamale, formularelor de documente primare cu regim special ale Serviciului Vamal primite/acceptate pînă la data de 31.12.2023, se vor efectua conform legislației în vigoare de la 01.01.2024.”

Art. II. – La articolul 9 alineatul (8) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, după textul „alin. (9)” se completează cu textul: „și alin. (10)”;

Art. III. – Articolul 214 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial nr. 309-320, art. 466) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică:

a) privind retragerea licențelor pentru nerespectarea de către titularii de licențe din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport, precum și hotărârile adoptate în scopul asigurării continuității în activitatea de transport al gazelor naturale;

b) adoptate în temeiul art. 81¹ alin. (1) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică;

c) adoptate în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.” ;

alineatul (10) se abrogă.

Art. IV. – Prin derogare de la art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte
normative**

I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de lege este elaborat de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova.

II. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Odată cu implementarea noului Cod vamal al Republicii Moldova nr.95/2021 au fost identificate unele probleme de administrare vamală și impedimente în desfășurarea activității de întreprinzător de către agenții economici din Republica Moldova. Astfel, proiectul de lege are ca scop îmbunătățirea proceselor vamale în relațiile Serviciului Vamal cu contribuabilii și dezvoltarea economiei țării.

Totodată, elaborarea proiectului de lege derivă din necesitatea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale a statului prin intermediul mecanismului de asigurare a stocurilor de securitate de către Entitatea desemnată de Guvern responsabilă de formarea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

Mecanismul de recuperare a costurilor aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale suportate de către Entitatea desemnată de Guvern corespunde obligației stabilite la nivelul Uniunii Europene și țărilor părți ale Comunității Energetice.

Necesitatea intervenției se argumentează și prin asigurarea unor condiții echivalente de participare la tranzacțiile pe piața gazelor naturale pentru toți furnizorii de gaze naturale, cu excluderea mecanismelor juridice care sunt utilizate cu rea-credință de către unii participanți ai pieței de gaze naturale întru tergiversarea executării hotărârilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate a gazelor naturale, pentru a obține avantaje concurențiale pe piața gazelor naturale.

III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În art. I din proiectul de lege ce ține de articolul 1 alineatul (4) din Codul vamal este prevăzut că activitatea vamală se desfășoară în conformitate cu legislația în vigoare la data la care Serviciul Vamal a acceptat declarația vamală și alte documente, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație. Conform principiilor de drept, activitatea vamală rezultă din activitatea Serviciului Vamal, însă întru crearea unui cadru cert, precis și transparent se propune completarea acestui articol cu prevederi care explică expres această noțiune (fiind preluată explicarea acestei sintagme din art.6 alin.(2) din Codul Vamal nr.1149/2000).

În partea ce se referă la pct.2 din art.I din proiect menționăm că urmare a inițierii de către Serviciul Vamal a procedurilor de cooperare administrativă internațională pe domeniul originii preferențiale a mărfurilor, sunt constatate cazuri în care răspunsul autorității vamale străine competente la cererea de verificare ulterioară, prin care este confirmată originea preferențială a mărfurilor este recepționat în afara termenului expres prevăzut de acordul relevant. Acest fapt se datorează fie volumului mare de lucru al autorităților vamale străine, fie exportatorilor și nicidecum operatorilor economici importatori în Republica Moldova. Însă impactul răspunsurilor recepționate din partea autorităților vamale exportatoare în afara termenelor stabilite de acordurile de comerț liber se răsfrânge direct asupra operatorilor economici din Republica Moldova, prin încasarea taxelor vamale la import.

Astfel, întru neadmiterea încasării taxelor vamale pentru mărfurile originare din țările cu care Republica Moldova are încheiate acorduri de liber schimb, în cazul în care răspunsul confirmativ al autorității vamale străine competente este recepționat peste termenul expres prevăzut de acordul relevant, fapt neimputabil operatorilor economici importatori în Republica Moldova, se impune includerea acestor prevederi care să acorde dreptul operatorului economic importator să beneficieze de tratament tarifar preferențial.

Modificările de la pct.3 din art. I al proiectului de lege prevăd că pentru categoriile de mărfuri transportate prin instalații de transport fixe, se impune necesitatea reglementării unui termen de declarare până la ultima zi a lunii următoare celei de gestiune, din considerentul fluxului frecvent al energiei electrice, gaze naturale.

Modificările de la pct.4 al art. I din proiect sunt urmare a solicitărilor precum și nemulțumirilor din partea mediului de afaceri, companii precum SA "IONEL" și Asociația patronală a industriei ușoare din Republica Moldova (APIUS), (care au menționat că aceste modificări va închide multe afaceri din imposibilitatea prezentării garanției la momentul Autorizării regimului vamal de perfecționare activă) intervenim cu propunerea de prelungire a perioadei de tranziție. Astfel, reieșind din considerentul că pentru agenții economici din UE a fost acordată o perioadă de tranziție de 3 ani (01.05.2016-01.05.2019) considerăm oportun că pentru agenții economici din Republica Moldova să fie acordată o perioadă de trei ani de

tranziție pentru desfășurarea activității în regim vamal de perfecționare activă. Totodată, această perioadă de tranziție va oferi posibilitatea mediului de afaceri să identifice soluții în vederea prezentării garanțiilor în cadrul regimului vamal menționat.

Reieșind din prevederile art.1 alin (4), art.352 alin.(1) Cod vamal nr. 95/2021, art. 181¹ alin. (1) Cod vamal nr. 1149/2000, controlul ulterior se extinde asupra operațiunilor economice externe procesate pe o perioadă de minim 3 ani (anterior 4 ani), în funcție de reglementările aferente fiecărei declarații vamale. Aceasta presupune că, în cadrul unei singure proceduri de control, vor fi verificate declarații vamale în raport cu care sunt aplicabile reglementările inclusiv procedurale specifice ambelor coduri vamale și actelor normative subsidiare acestora. Pentru a evita circumstanțele când în cadrul unui control ulterior va fi necesar aplicarea normelor diferite de procedură (formularul deciziei de regularizare, normele de întocmire a proceselor-verbale, a actului de control, termenul de prescripție, decizia de clasificare, etc.), se propune modificarea alin.(10) al art.427 Cod vamal nr. 95/2021, astfel încât să fie aplicabile doar normele de procedură noi pentru toate operațiunile economice verificate, inclusiv celor primite/acceptate pînă la intrarea în vigoare a noului cod vamal, iar normele juridice ce reglementează fondul speței, urmează a fi aplicate corespunzător art.1 alin. (4) Cod vamal nr. 95/2021.

De asemenea, întru aplicarea uniformă a prevederilor legale referitor la modalitatea, condițiile și cauzele invalidării/modificării/rectificării declarațiilor vamale, formularelor de documente primare cu regim special ale Serviciului Vamal, indiferent de data primirii/acceptării acestora, Serviciul Vamal va aplica prevederile legislației în vigoare de la 01.01.2024.

Ce se referă la art. II din proiectul de lege menționăm că potrivit prevederilor art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale, Guvernul desemnează o întreprindere de gaze naturale, care este obligată să creeze și să mențină stocuri de securitate și să le pună la dispoziție în condițiile stabilite la alin. (8) (...). **Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de securitate** care includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor de securitate, precum și alte costuri ale entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate se acoperă din contul resurselor financiare alocate din bugetul de stat **și/sau din asistența financiară externă, și/sau din împrumuturile externe/suverane contractate de către stat, și/sau din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale** (...). Agenția stabilește metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, ținând cont de necesitatea acoperii costurilor stocurilor de securitate suportate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe parcursul perioadei de 12 luni

anterioare, de asemenea stabilește periodicitatea achitării acestora. **Contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate. (...) Toți furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sunt obligați să transfere contribuțiile financiare stabilite conform alin. (5) pe contul bancar al entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate dedicat realizării obligației de creare și menținere a stocurilor de securitate. Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare stabilite conform alin. (5) prin prețurile de furnizare a gazelor naturale.** Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali.

De notat că, art. 108¹ al Legii nr. 108/2016 a fost inclus prin Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, pentru transpunerea Regulamentului UE 2022/1032 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor, în scopul alinierii Republicii Moldova la politicile și cadrul normativ UE, precum și consolidării securității energetice a statului, asigurarea alimentării continue și fiabile a consumatorilor cu gaze naturale.

Astfel, în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 668 din 29.09.2022 a desemnat S.A. „Energocom” în calitate de entitate responsabilă pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate.

În conformitate cu pct. 6 din Hotărârea menționată, S.A. „Energocom” a constituit stocuri de securitate pentru anul 2022 în cantitate de 22,8 milioane m³.

Prin urmare, ANRE a aprobat Hotărârea nr. 649 din 27.11.2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022, care în esență reprezintă o operațiune tehnică de calcul aplicată în baza unui act normativ, și care are drept obiectiv recuperarea cheltuielilor suportate de către entitatea responsabilă pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate.

Instituția suspendării actelor administrative, în cazul hotărârilor ANRE privind aprobarea contribuțiilor financiare pentru stocurile de securitate, contravine scopului normelor legale care stabilesc urgența hotărârilor respective având în vedere imperativitatea formării și menținerii stocurilor de securitate de gaze naturale, în scopul asigurării securității energetice a statului.

Aplicarea măsurii de suspendare a hotărârilor respective, contravine interesului public general de a reduce riscurile de întrerupere a aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din RM, precum și generează prejudicii materiale ireparabile entității responsabile pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate S.A. „Energocom”, fiindu-i

afectate interesele legitime prevăzute de lege de a-și recupera costurile suportate la constituirea volumelor de gaze naturale pentru securitatea țării. Or, formarea stocurilor de securitate de către S.A. „Energocom” are loc în virtutea obligației de serviciu public impusă de către Guvern întru executarea art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Totodată, suspendarea executării Hotărârii ANRE nr. 649/2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2022, constituie un risc iminent de suspendare a celorlalte hotărâri ce urmează a fi adoptate pentru aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2023 și 2024, **fapt care pune în pericol securitatea energetică a Republicii Moldova.**

Suspendarea executării hotărârilor autorității de reglementare privind aprobarea contribuțiilor în raport cu un anumit furnizor creează inechitate și discriminare între furnizorii de gaze naturale, prin faptul că toți ceilalți furnizori de gaze naturale achită contribuțiile financiare pentru crearea stocurilor de securitate de gaze naturale pentru anul 2022, fapt ce distorsionează concurența loială pe piața gazelor naturale.

Astfel, în scopul asigurării recuperării cheltuielilor pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, se impune necesitatea excluderii posibilității suspendării hotărârilor emise de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prin care se aprobă contribuțiile financiare necesare a fi recuperate de la furnizorii de pe piața cu amănuntul.

Exceptarea de la instituția suspendării executării actelor administrative prevăzută de Codul administrativ a hotărârilor emise de către autoritatea de reglementare în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016, privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate anuale de gaze naturale reprezintă o măsură indispensabilă care necesită implementată pentru asigurarea securității aprovizionării continue cu gaze naturale către toți consumatorii Republicii Moldova. În lipsa unor mijloace efective care ar garanta executarea acestor hotărâri ale Agenției din momentul emiterii, există posibilitatea și riscul ca acestea să fie suspendate de către instanțele de judecată naționale, la solicitarea unor subiecți de rea-credință, **cu scopul de a denatura concurența pe piața gazelor naturale și obține beneficii din situațiile respective.**

Suspendarea actelor administrative generează inaplicabilitatea și neexecutarea acestora pentru o perioadă nedeterminată de timp, nefiind atins scopul urmărit de legiuitor, prin instituirea la nivel legislativ a unui mecanism eficient privind crearea și menținerea stocurilor de securitate a gazelor naturale, care a fost stabilit la nivelul Uniunii Europene și a țărilor membre ale Comunității Energetice.

Totodată, potrivit art. VI alin. (11) din Legea nr. 249/2022, crearea stocurilor de securitate se realizează gradual, conform cantităților stabilite de Guvern, care trebuie să corespundă cu:

a) nu mai puțin de 4 zile de consum – începând cu 15 septembrie 2022;

b) nu mai puțin de 8 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2023;

c) nu mai puțin de 10 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2024.

Prin urmare, S.A. „Energocom” urmează să creeze stocuri de securitate a gazelor naturale pentru anul 2023 și 2024, care necesită resurse financiare impunătoare, iar neachitarea de către unii furnizori de gaze naturale a contribuțiilor financiare în cuantumul și la termenele stabilite de ANRE, determină prejudicii S.A. „Energocom” și pune în imposibilitate crearea stocurilor de gaze naturale pentru anul 2023 și 2024 și restituirea creditelor contractate de la instituțiile internaționale (BERD) și instituțiile financiare din țară în scopul procurării stocurilor de securitate.

Astfel, pentru a asigura funcționarea și eficiența mecanismului instituit de legislator, de creare și menținere a stocurilor de securitate de gaze naturale, se impune exceptarea hotărârilor ANRE emise în conformitate cu prevederile art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, de la instituția suspendării executării acestora.

Totodată, în scopul asigurării tehnicii legislative s-a impus necesitatea expunerii în redacție nouă a alin. (9) din art. 214 al Codului administrativ.

V. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor propuse în proiectul de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

VI. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect este elaborat în conformitate cu legislația în vigoare.

VII. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul urmează a fi plasat pe pagina oficială a Parlamentului Republicii Moldova.

VIII. Constatările expertizei anticorupție

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă în raportul de expertiză anticorupție.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

X. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.

Deputat în Parlament
Radu MARIAN

